

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben:		Helyben:	
Egy évre . . . 10 kor.	— fill.	Egy évre . . . 10 kor.	— fill.
Fél évre . . . 5	— fill.	Fél évre . . . 8	— fill.
Negyed évre . . . 2	— fill.	Negyed évre . . . 4	— fill.
Egy hónap . . . 1	— fill.	Egy hónap . . . 1	— fill.

Egyes szám ára 4 fill.

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **Ij. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hal hásabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosabban. — Apró hirdetés minden szövegre 4 fillér.

Az eldobott korona.

— A minden oroszok atyuskájáról. —
 Debreczen, április 17.

(M. P.) Az orosz parasztléte már ilyenkor kezdetleges ekéjével hasogatja a kövér, az omló orosz földet. Lomlón lépked az igába fogott ökör s a mezőségen messze hordja a szláv paraszt mélabus danáját a tavaszi szél, mely képes a szibériai hőmezők alól is ibolyákat fakasztani, csak egyetlen orosznak, az első oroszoknak, a minden oroszok atyuskájának, bátyuskájának a halvány arcát nem képes ez a lanyha szél pirosítani, üdíteni.

Azok a bohó idők már elmúltak, mikor még a vig testőrczimborakkal, cigányzene mellett, fehérkaru énekesnők hangostársaságában a pezsgős poharakat csapkodta a nagy ur, a ki bizony se jobb, se rosszabb nem volt a czimborámál, a kifent gárdatisztek-nél.

Elhangzott a vig nóta. A fehérkaru énekesnők is megránczosodtak. Virágnak sorsa a hervadás . . . Ma már ránczos homlokú, életunt kedvű a dali Romanow Miklós is, aki azóta a gárdista czimborák vig asztala mellett a czári trónra avanszirozott. A

gyémántos korona lenyomta a fejét, készült átadni. Ez nem lehetetlen. Az oroszok csodálatos földjén minden felkent embernek. A zsarnok rendszernek játékszere ő is. Béke apostolnak ígérkezett s hadai vérben gázolnak. Felvilágosodást hirdetett és az egyetemekről a diákokat, diakkisasszonyokat kancsukával verik ki a kózákok. A szibériai ólomhányák gyilkos odúja soha nem voltak népesebbek. A hűségese finn nép alkotmányát is sárba tiporták. Szent Oroszország és erős földjén a legádázabb zsarnokság dühöng, az udvari nép, az ortodox papság politikájának egyik babszere Miklós is, a hatalmas atyuska, aki az angolok délafrikai nemzetpusztító hőherlását sem volt képes feltartani. Sőt elkeseredett alattvalói felkent fejét is gyilkos merénylettekkel fenyegetik. Mérgezéséről is terjedt már hír. Bizonybizony tüske koszorúvá változott fején a kevély gyémántokban gazdag czári korona, melyet, ha megutált, nem esodáljuk, ha eldob magától, megért-hetjük. Keményebb nyak is megtört annak a végzetes sulya alatt. Most csakugyan az a hír járja, hogy második Miklós orosz czár az uralkodásba bele fáradván, trónjáról lemondani készült, a czárok gyémánt koronáját öcsésének

készül átadni. Ez nem lehetetlen. Az oroszok csodálatos földjén minden felkent embernek. A zsarnok rendszernek játékszere ő is. Béke apostolnak ígérkezett s hadai vérben gázolnak. Felvilágosodást hirdetett és az egyetemekről a diákokat, diakkisasszonyokat kancsukával verik ki a kózákok. A szibériai ólomhányák gyilkos odúja soha nem voltak népesebbek. A hűségese finn nép alkotmányát is sárba tiporták. Szent Oroszország és erős földjén a legádázabb zsarnokság dühöng, az udvari nép, az ortodox papság politikájának egyik babszere Miklós is, a hatalmas atyuska, aki az angolok délafrikai nemzetpusztító hőherlását sem volt képes feltartani. Sőt elkeseredett alattvalói felkent fejét is gyilkos merénylettekkel fenyegetik. Mérgezéséről is terjedt már hír. Bizonybizony tüske koszorúvá változott fején a kevély gyémántokban gazdag czári korona, melyet, ha megutált, nem esodáljuk, ha eldob magától, megért-hetjük. Keményebb nyak is megtört annak a végzetes sulya alatt. Most csakugyan az a hír járja, hogy második Miklós orosz czár az uralkodásba bele fáradván, trónjáról lemondani készült, a czárok gyémánt koronáját öcsésének

A földbirtok jelentősége.

Irtó: Székely Ferencz.

II.

Hogy mi is tudunk dolgozni s a haladás barátai vagyunk, eléggé mutatták fenyves korszakaik, midőn a tevékenységnek, a kulturának minden terén a művelt nepek bármelyikével is versenyre kelhettünk, de e fenyves korszakokból még elő eleven emlék is alig maradt valami. Oda lett a fény s vele a munka gyümölcse: a vagyon.

Annál kinosabb emlékeink vannak a mohácsi vész után ért súlyos csapásokról, s adáz viszalyokról. Erőt vett rajtunk a török s másfél századon át tüzzel-vassal pusztított embert, vagyont egyaránt. Ugyan-

Népdal.

— A „Debreczen” tárczaja. —

Künn az éj-zakában
 Hegedűző támad,
 Füstös kepi cigány-gyerekek
 Huzza a nótámat.

Olyan keservesen
 Szól a száraz fája,
 Mintha tán az öregapját
 Huzták volna rája . . .

Vörös Nagycsapó, a forspontos.

Az előfogat, a forspont szolgáltatási kötelesség megint egy utált terheltetése volt a lovonjáró magyar népnek. Hadak idején a sereggel kellett a védtelen forspontot csatángolni. Békeben is a kőbörgő hivatalos urak, az utazó katonatisztek, a kurírok mind a kirendelt magyar esutkaüléses kocsiján, lován járták a kerékagyakasztó, elhanyagolt utakat. Annak, kit fogatával együtt forspontba kiparancsoltak, indulni kellett a

gonosz útra, ha futt a havas vihar, ha csapkodott a jegeseső. A forspontosnak elő kellett bujni a meleg kuczkából. Magát, lovait alá kellett vetni a kenyszer utazás gyötrelmenek, noha a fuvarért köszönet nem jart ki, csak goromba szó, szitkok. Az idegen nyelvű utasok mind azt kívánták volna, ha mint táltos, aképp röpi a fogatot az elesigazott forspontos ló.

Melán bosszankodott hát kecskemeti lakos, vörös Nagycsapó gazda is, midőn az egyik ezudar teli napon kiparancsolták a meleg kuczkából, hogy fuvarozzon át, mint forspontos Nagy-Körösrre, mely várossal különben is örök vitában állott Kecskemettel.

Oly hideg téli idő zuzmarázott ekkor. Mindjárt jegesapra fagyott a kecskemeti ember bajusza e muszkahidegben. A kis madár fagyott szárnyával hullott a kérges földre a faról. A náfedelű fehér házak piezi uvegablakaira szeszélyes, tulipános, kaeskringós jégvirágokat rajzolt a dermesztő, szurós hideg. Magyar ember ilyenkor a kutyáját sem szokta az enyhe pítvarajtóból kiverni. Elképzelhetitek tehát kedves lelkeim, miként megőrült vörös Csapó uram, midőn a város eselédje beszólt a jó meleg szobába a parancsesal.

— Kend most azonnal fogjon! Kend most forspontba mén. Kend most kocsijával s lovával tüstént siessen a városháza elé, egy kapitányt, egy vasas németet keil Nagy-Körösrre szállítani.

Mikor az esküdt a kisházajtót imigy kinyitotta, fagyos hideg levegő csapott be a fehér falu meleg szobába, melyben kelle-mesen illatoztak a polezra rakott piros almák. Hát még az a sok derek mosószappan a mester gerendára rakva! A gazdasszony büszke kineve az. A kalendáriumot, a szentírások könyvét is oda szokták a mestergerendára bedugni a zsiros levelű zsolttal együtt . . . Az asszony font, a gyermekek a sűtban játszottak. A virágos lánán ült vörös Nagycsapó gazda. A barna festett löczákon, a sarok asztal körül, hol a fehér falon az öreg kakukkos óra is ketyeg, néhány jó szomszédok tanyáztak. Beszélték a téli idő nyomoruságát, a farkasjárás veszedelmét, Minő csillagos homloku esiköt ellett a deres kancza. A ház-ásók is járnak, a porció szedőktől sem lehet nyugodni, komácnál mikor ölik a disznót, sógoréknál is megtartják a hetvegen a nagy lány kézfogóját . . . Eképp folytak a szóbeszédek. Izlett a harmadevi kisüstön fött is minden hájas eszímás szom-

TEHER
 Üzenetek
 korona
 1050000
 5250000
 4955851
 2920385
 160000
 7791906
 28624285
 5878501
 560000
 2718240
 1291116
 184400
 2994134
 146777
 37154
 1998210
 29785
 511900
 800107
 19585864
 100000
 28800
 12000
 6000
 9000
 9425
 9955
 2098816
 194047911
 te Fortunat
 ak és élet,
 tosító rész-
 esőbb díjak
 ág.

akkor kettészakadt az ország, hogy még erőteljesebbé váljunk. Majd foltogattai és fosztogattai kezdett a német, erősen megnyirbalva azt a kevés önállóságot is, ami meg foszlányokban megmaradt. Mindezt pedig betetőzte az aldatlan vallásüldözés irto háborúja, válaszfalat vonván a nemzet tiai között, amikor magyar magyar ellen harcolt. Ezek a szomorú idők fajtalmás hangon beszélnek bomladozó felben lévő, leigazított országról, letiport nemzetéről.

Mióta hazánk egeről a vesztellegek el tündeztek s a beke napjait polgári munkakodásra használhatjuk fel, leginkább bonyolultságos közjogi állásunk, vesztellettei kulturális és közgazdasági érdekeink megőrzése, nemkülönben a helköznapi élet ezer fele kérdése kötiük le erőnkkel s jofornan csak a legújabb időkben, alig negyedszázad óta értünk oda, hogy a földbirtokkal kapcsolatos dolgokkal is alandoan és behatóan foglalkozhatunk. Nincs meg felszabadulása sem annak, hogy Magyarország ura sorsának s jobb idők napja sül fejünk felett es ismét magunkért és magunknak dolgozhatunk egész odaadással. Századok műasztásait, vesztel időknek rombolásait pedig egykönnyen és egyhamar helyrehozni nem lehetett. — Mig másrészt a föld felszabadításig nem voltak d viszonyok olyanok, hogy a földművelés nagyobb lendületet vehetett volna. Ezért maradtunk hátra meg azon az egy terepen is melyen a természet tudta elonyököni fogva túlszárnyalhatók a többi országokat.

Az Istentől minden jóval megaldott magyar földön ősidők óta maiglan a földművelés és az ezzel kapcsolatos mezogazdaság a foglalkozás legkedveltebb nemje, a gazdasági élet legfontosabb ágazata. Ez r ev tapasztalatot bizonyítja, hogy ez fejeit ki a leghűbűben a magyar nép hagyományait, hajlamait és természetét, sül harsas tulajdonságait is ebből merítette s ez által tartja fenn. De meg kezdett fogva a földbe és a földön élő „jóságban” volt fektetve minden magyar vagyon s éppen nem ritka eset manapság is, hogy az, aki iparral, kereskedelemmel foglalkozott, huszszu évek során összegyűjtött vagyonát több is a földbe fekteti, amennyiben földet vásárol és földbirtokossá lesz.

Atörököltség hagyományaink s tulajdonságaink tehát különös előszeretettel a földműveléshez vonzanak, mert is a földbirtok részesül minden időben s részesül ez i ő

szednek. Mert ilyen nyájus a magyarságnak teien való barátkozása. Nem esodabatos azért, hogy midőn vörös Nagyesapó gazda, rozpiros arczat a hideg levegő megcsapta és midőn megértelmelte, a helyőember parancsot szavat, neki most a metet kell lerspontolni, megvakarta a fejét, az asztalra esapta a nehez baranybőr kuesnáját,

— Ott leszek, midőn kisse higgadt, így mondta a város helyőemberének. De midőn az behuzta az ajtót, Hunyoritott a szuros, okos szemével Vörös Csapó gazdat, okos, talpra esett embernek tartották. Mondta: kendtek azért csak maradjanak! Aszszony te meg pörkölj kaposztát, apríts kolbászt, oldalast a tepsibe. Addig en majd a szemibe nézek annak a nimetnek... Man komak utolsó dolog az, hogy a magyarnak mindig így a nimet parancsnokol az országában, a gyűnt ment idegenek!..

Ködmönét magára rántotta. Aztan ment fogni vörös Csapó.

Ülést esutkából esimált, olyant a mi német alá való. A tengely fölé, hogy razzon, mert száraz, göröngyös volt a kemény tel. Gondolt arra is, hogy az ülés mihamna-

szerint is a legnagyobb becsben és tiszteltetben. Es noha a föld felszabadítása óta nagyot fordult a világ, noha lényegesen meg változtak a viszonyok és állapotok, az a régi előtelet, mely esupan a földbirtokost tartotta valóságos urnak, nem hogy elkopott volna, de ma is erősen tartja magát. Ennek oka pedig abban van, hogy a magyar társadalom irányát, suiyát és erejét evszázadokon keresztül a földbirtokos elem adta meg” s az ily százados szokások, benyomások a közéletben egyhamar nem mosodnak el. Egyebirant a gyakorlati élet jelenségei ma is azt mutatják, hogy a magyar közéletben a földbirtok politikai és társadalmi befolyást jelent.

Hazaunkban a földbirtoknak már az oknál fogva is döntő szerep jutott, mert ez szolgált alapul az állami, társadalmi és gazdasági élet alakulásának és berendezésének. A földbirtok birasa valasztotta szét már kezdetben a társadalmat hódítókra és hódítottakra, amely elkülönítés létrehozta aztan az uralkodó és szolgaszemélyt. — Amazok voltak a föld urai, emezek a föld munkásai. S ugyanezek a földbirtokban gyökereztek azok a jogok, kiváltságok, a melyek az állami életben való részvevésre, szerepvésre és befolyásra képesítettek. E szerint tehát nemcsak a ölelnek, személyes szabadságnak, törvényhozasban és közigazgatásban való részesedésnek és sok más kiváltságoknak szolgált a földbirtok kötelekű, hanem annak természete, minősége és terjedelme még bizonyos rang fokozattal is felruházta a birtokosát.

Azok a kiváltságok, melyek az alkotmányt és társadalmi rendszert a földbirtokhoz, mint tisztán nemzeti tulajdonhoz fűzték s az egész hazai földet egy uralkodó osztály kezében egyesítették; az egyenlőség elvnek kimondhatatlan fogva, melyet a dolgoknak új rendje következett be, jogilag nem léteznek többé, ellenben állami életünknek a földbirtok illetve a mezogazdaság alapján való berendezkedése meg a régi maradt, amennyiben egyedül nemzetközi értékek ez idő személt is, csak maga a föld, egyetlen erőforrásunk pedig a földművelés. Itmen van, hogy országunk egész jölete évről-évre jofornan attól függ: mit hoz a föld?

— Vége. —

Kibujt a szeg a zsákból!

— Polónyiék nyilatkozata. —

H. Szoboszló, ápril 16.

Dr. Kiss Sándor, a hajdu-szoboszlói kerület Polónyi-féle pártjának vezére a Magyarországnban saját aláírásával ünnepi cikket ír a Polónyi beszámolójáról. Dr. Kiss Sándorról a szoboszlói közönség meg van győződve, hogy igen jó orvos, a ki a legszakavatottabb tudománnyal és lelkiismeretességgel kezeli betegeit, azt azonban megint minden okos ember tudja róla, hogy ő nála elfogultabb és gyöngébb politikusa nincs Szoboszlónak. Tehát meg vagyunk róla győződve, hogy mikor már ő is ír, nagy bajnak kell akkor már lenni, akkor már nagyon szoríthat a eszima. A Kossuth-párt által kibocsátott felhívás vizsgálja ez a cikkek, de némi kis Polónyi izzel. A bombasztikus cikkecske azt állítja Kovacs Gyuláról, hogy főispáni parancsszóra beugrasztott kormánypártiból vedlett Kossuth-párti. Ebből a nyilatkozatból könnyen meglehet itelni, hogy a Polónyi-párt már rendes eszközökkel nem képes magát a hajdu-szoboszlói kerületben fentartani.

Partszakadásról beszél ez a epés, bombasztikus cikkecske! Pedig mondja meg bárki s aljon elő bárki s nyilatkozzék, hogy nem Polónyi Géza volt-e az, aki az országos függetlenségi pártban előállott szakadásoknak mindenkor fő-fő elődezője volt? Hogy nem Polónyi volt-e az, aki a személyeskedések terepen a legnagyobb rekordot érte el az összes létező és létezett képviselők között? Nem Polónyi Géza volt-e az, aki Irányi Danielnak végő éveit annyira megkeserítette; nem ő volt-e az, aki Ugron Gabort is annyira meggyanúsította; nem Polónyi volt-e az, aki még a Kossuth Lajos szent emlékét is megsértette, mikor azt mondta a szent aggastyánról: „agylágyult ven lutheranus!”

rabb zót-zakadjon Hadd emlegesse meg a kocsifeleken a ezudar nemet a forspontot. Hatha kiindul a döezőgős uton a foga? A ket legöregebb zörgős esontu nagy sovány lovat fogta a hamba. Az ily faj lovak, noha esunyak, de kitartók a haladásban. A sűbát, szenával együtt, maga alá gyűrte.

A koesi oldalról, a karikába akasztva, nem felejté le a vasvillat sem. Aztan esihépuhe, komától elköszönt, neki indult a forspontos.

Nehéz birkabőr kuesnáját sunyi, ravyasz emberek módjára a szemére huzta, ket hatalmas vörös hajszála olyan volt, mint a nádördélből kieső rozsdavörös jegesap. Pöfödt, kövér ködmöne ragyogott a zsirtól, alig mutatkoztak már a zsír alól a selyemvirágok.

A városatza előtt savanyu paraszt módjára ügyetlenkedett, ide-oda rängatta a nagy sovány lovakat és nagy hű-hóval megállott a vörös Nagyesapó. Kigyűlték a zajra a város almos eseledjei. Nagy jámbor módon magyarázta nekik vörös Nagyesapó, hogy ő az a szerencsetlen forspont, akinek ebben a dermesztő hideg időben egy vasas

kapitány urat kell Nagy-Körörsre afforspontojni.

Hiradással szolgál ak tehát a vasas kapitánynak. Megérkezett a forspont. Bunda eszima volt a vasasnak a lábán is. A nagy szörös bundából még s borotvált alju vörös orrhegye is alig látszott ki. A pallosat, tarisznyáját, a rezen pisztolyait a bivaly nyaku esch katova úgy hozta utána. Nagy nehezen felmászott a paraszt koesira a vasas kapitány. Eihelyezkedett vörös Csapó mellett a vasas katona is.

Vörös Nagyesapó nagy jámboran mind végig nezte ezt, mikor eihelyezkedtek a németek, ő meg a lajbi zsebbe nyomta a kis kurtaszaras pipáját. És elkezdett vetkezödni. Levette a ködmönt. Maga alá gyűrte, majd felgyürközött. Felgyűrte az ingujját. A rettenetes hidegben keket zöldet jatszott a kerges karja. Mert a vasas kapitánynak még a nagy bundában is lud bőrös volt a bata. Tört magyar szóval förmédt vörös Csapóra.

— Hát megbolondult kend?! Meg akar kend fagnyi?!

— Jaj vitéz kapitány uram, felelte vörös Nagyesapó mélabusan, és megfordított

Azt is állítja ez a nagyhangú ezike-kecske, hogy Kovács Gyula még számbavehető tisztos kisebbséget sem fog kapni.

Minő nagyzó mondás! Hiszen Kovács Gyula föl sem lépett volna, ha ő nem látta volna azt, hogy a független gondolkozású polgárság mennyire szíven viseli a kerület érdekeit és mily örömmel szeretne megszabadulni Polónyitól. Abban az emberben van annyi tisztesség és becsületérzés, hogyha a biztos bukást előre látja, föl sem zavarja a kerület nyugalma. De fölemelte a függetlenségi eszmék zászlóját, mert visszaakarja odajuttatni, ahol a nemzeti szabadság és önállóság többi híveinek zászlói is magasau, érintetlenül, mocsoktalanul, s büszkén lobognak. Aki ily nemesen gondolkodik, azt le lehet torkolni, azt sárba lehet rántani, de megbuktatni soha! Az igazi függetlenségi ember nyíltan megáll az elvek mezején és nem lép fel olyan eszközökkel, amelyek nemcsak az elveket, hanem a személyeket is méltatlanul huzozolják.

Az igazi függetlenségi ember előtt egy hazafias és szent eszménykép áll: a haza függetlensége és önállósága.

Az igazi függetlenségi elvű választó nem kacintgat se föl a kormánypártra, se le a néppártra.

Ezt akartuk kijelenteni, S ezt jegyezzék meg azok, a kiket a dolog illet.

NAPI HIREK.

Simonffy polgármester Budapesten.

Simonffy Imre kir. tan. polgármester a ma reggeli gyorsvonattal Budapestre utazott, hol több rendbeli fontos város ügyekben jár el a minisztériumoknál és más főhatóságoknál. Távolléte alatt — mely 3-4 napra terjed — Komlóssy Arthur főjegyző, polgármesterhelyettes vezeti hivatalos teendőit.

ostornyelével ravaszul nagyot vágott az egyik sovány jóságban. Jaj vitez kapitány uram! Lesz nekem melegen Nagy-Körösig, a míg bevergodunk oda ezekkel a rossz dögökkel

A vasaskapitány úgy megjedte erre a szép biztatásra, menten leugrott a kocsiról. Káromkodva kergette haza a ravaszfejű vörös Csapót, hogy vigye a sintérhez a dögöket. De le „szakramentirozta” a forspont állítókat is, hogy ily fuharral akarták a császár első emberét megnyomortani. Szigorúan parancsolta, állítsanak becsületesebb, erősebb forspontot, pedig midőn vörös Nagy-csapó a piacról lefordult és már nem láthatták, mint a szélvész úgy megindította hazafelé a nagy csontos futó lovait. A jókedvtől derengett a gazda okos, rezes-piros arca. Csak annyit mondott otthon, a meleg szobában, a esodálkozó komáknak.

— Nohát szemébe néztem a nimetnek! Ravaszága titkat nem árulta el, akkortájt a huszonöt páleza könnyen kijárt volna azért. De midőn a ropogós oldalas, a jóillatu kolbász fölöstököm után szives barátságosan üritgették a rózsás hasu boros kanacsót, esalfa módon hunyorgatva, ő diesérte leginkább, micsoda hunczut, okos nézió a nimet. Az ám!

Szabad Hajdu.

A székely háziipar és Debreczen

Tul a királyhagom, az egykori erdélyi részen a megelhetésért nehez küzdelmeket viv a magyarság. Nem csak a kenyérért, de magyarságért is vivni, küzdeni kell. Azonban sok ezek kénytelenek az idegen földre, az oláhok földjére kivandorolni, mert a hazában ma nem elhetnek meg a haza eme mostoha gyermekei, a kik aztán az idegen faj tömegében nyomtalanul eltűnnek. Ekepp gyöngül a magyar nemzet. Ezért kötelessége a magyarságnak, hogy minden lehetőet meghozzon a pusztuló fajtestvérekért. Egyik kedvező, hasznos alkalom erre az, ha az erdélyeszi székely-magyar testvérek háziiparát támogatja a jobb modu magyarság, ha készítményeiket, a melyek magyar és izléses tárgyak, magunkhoz váltjuk, ha terjesztjük, hisz a székely faragvány műveknek, szötteknek és varrottasoknak nines párjuk talan az egész világon. Ilyen székely különlegességekből most a debreczeni nagyvásár tartama alatt, a székely nép önzetlen, lelkes barátjai itt is rendeznek be áruessarnokot. Nem üzletember, de az Erdélyi Kárpát Egyesület ad a vállalkozás élén, a mely ha sikeresnek bizonyul, akkor Debreczenben a székely háziipar-cziakre illetőleg forgalomba hozására állandó áruessarnokot tartanak fenn, ideiglenesen a Simonffy-utcazi városi első berház rendeztek be egy boltot, melyet a város, tekintettel a fajtestvérek érdekeire és érde-meire, ingyen engedett át a nemzetileg is hasznos czelra. E székely bolt felügye-letére a lelkes, buzgó-magyar Zoltai Lajos író és városi alleveitarnokot kerte fel az erdélyi egyesület. A gyönyörűbbnél-gyönyörűbb kalotaszegi varrottasoknak, körösfői faragott himes butoroknak, székely szönyegeknek, esángo szötteknek dus raktára lett ez a bolt. Oly különlegességek ezek, melyek díszet képezhetik bármely ur lakasnak és a melyeknek vásárolásával szegényhelyzetben nyomorgó fajtestvéreinken is segítünk. A debreczeni nagy magyar közönség bizonyosan nem lesz irántuk rész-vétlen.

Kossuth kép leleplezés Kabán.

Kabai tudósítónk írja: Hazafüni lelkesedéstől áthatott magasztos, szép ünnepegy folyt le e hó 14-én d. e. 11 órakor a kabai községháza nagytanácsstermében. Ugyanis ekkor lelepleztetett le a nádudvari választókerület szeretett országgy képviselője Papp Elek jelenlétében az általa a községnek ajándékozott — s a községháza nagytanács-stermének falát díszítő — nagy Kossuth-kép. E díszes képeknek, — melyen a nemzet atyja fiatal korában van megörökítve — különös érdekeltséget kölcsönöz az, hogy azon a festő-művész esetvonásaival a nagy hazafiának Kossuth Ferencnek esetvonásai is összeolvadnak. Mert midőn Papp Elek orsz. képviselő a művészzel a képet megfestette s azt Kossuth Ferenc megzemlélvén, azon szját esetvonásával igazított. 11 órakor kezdődött a községi képviselőtestület ünne-pélyes közgyűlése, a melyen miután Bartha

községi főjegyző a gyorsvonattal megérkezett képviselőt szívélyes szavakkal üdvözölte, átadta a szót Ritoókh István népisk. tanító-nak, kinek gyönyörű hasonlatokkal telt s imaszerű fonással végződő beszéde közben hullott le a képről a lepel. Majd Bartha főjegyző vette azt át a község nevében s beszédében köszönetet nyilvánította — a község nevében — az országgy. képviselőnek, Papp Elek emelkedett szólásra, kiemelte felszólalásában, hogy a függetlenségi esz-mekhez tauntoríthatlanul ragaszkodó hajduk ivadékaiknak megőrzésére bizalommal adta át a képet. A délután folyamán az „Első Polgári Olvasó”- a „Függetlenségi”- „Nép”- és „Izaros Körökben” tett az országgy. képviselő látogatást, hol a nagy számmal összegyűlt választó polgárság részéről a bizalomnak és ragaszkodásnak a személye s a személyével összefort elvek irant — mint mindegy ugy most is — oly szép jelei-vel találkozott, melyből kitűnt, hogy büsz-kek egymásra, a község képviselőjére s a képviselő a községre. Estve társasvaesora volt, melyen a pohárköszöntők özőnében éltették: Bartha főjegyző, Dulházy és Ri-tókh népisk. tanítók, Dr. Dávidházy Imre ügyvédjelölt, ifj. Nagy Lajos gazdalkodó stb. a szeretet képviselőt, bizonyítékául annak, hogy a függ. és 48-as Kossuth-párt e régi sziklavarában a választó polgárság sziklaszilárdan áll eddigi régi képviselője, Papp Elek mellett. Tudósító.

Régi könyvek gyűjtőinek figyelmébe.

Sok becses régiség és érdemes ócska könyv hever szanaszét Debreczenben az almárium fiokjában, sőt néha a zsibvasarra is kerül belőlük egy-két darab. Mi most egy ilyen régi debreczeni könyvet keressünk és pedig a Pálffy Sámuel által irt „Erbia” régi kiadását; de nem azt, mely Debreczenben 1868-ban Telegdynél jelent meg. Fel-kerjük igen tisztelt olv sóinkat, hogy aki egy ilyen régi „Erbia” birtokában van s attól megválni hajlandó: köszönetünk és a megfelelő ellenérték ellenében azt szerkesztőségünk rendelkezésére bocsátani kegyes-kedjék.

Megszóllalt az öreg Tisza

Tisza Kálmán Nagyváradon a következő érdekes kijelentést tette:

— Öreg ember vagyok lemondanék, de tudom, ugy se fogadnak el. De majd ha nagyon előregszem, engedjék meg, hogy mégis lemondjak.

A választók már most is megengedték volna, de hát az öreg példát akar statualni a hamar lemondogató Pipin grofnak és élvez a nyugdíjas élet legszélsőbb ha-táráig.

Elhunyt író.

Egy tehetséges, művelt lelkű író el-hunytáról értesülünk. Kallós Árminné szül. Reismann Mária halt el életének 41-ik évében. A megboldogult irodalmi működé-sét ismeri városunk ujságolvasó közönsége. Számos tárca jelent meg a helyi lapokban

az ő tollából, melyeknek valamennyije igazi írói hivatottságról tett tanubizonyítást. Az utóbbi időben már csak betegágyán feküdvé mondta tollba Kárem (ez volt az írói álnéve) az ő poetikusan szép műveit. Ma, szerdán, e hó 17-én temették a Széchényi-uteza 44. számú gyászházától. Az elhunyt urnót férje, 4 gyermeke és nagykiterjedésű rokonság gyászolja.

Vívóverseny a színházban.

Mar keddi lapunkban röviden jeleztük, hogy Szigeti Benedek Sándor debreczeni vívómester e hó 20-án szombaton d. u. 1/2 órákor országos vívóversenyt rendez a színházban. A versenyen, mint az alábbi sorrend mutatja, több helybeli és budapesti jönevű amateur és vívómester fog részt venni. A versenynek négy főrésze lesz. A sorrend különben a következő: I. Amateurok vívóvívása. 2. Amateurok kardvívása. 3. Mesterek vívóvívása. 4. Mesterek kardvívása. A díjak közt lesz a debreczeni hősi gyűlésnek két díja, továbbá 4 aranyérem, 4 nagy ezüstérem és 5 ezüstérem. Eddigi jelentkezés szerint részt fognak venni: I. Amateurok: Budapestről: Tasnády Szántay Jenő, Mészáros Ervin, Penninger Antal, Sziuha Sándor, Schindler Emil, Kolozsvárról: Gabányi Imre, Debreczenből: Rab Akos, Topler Otto, Kardos Endre, Ujfalussy Géza, Demkó Sándor, Kölesy Akos. — II. Mesterek: Budapestről: Volpini Attila, Dr. Bothmer Jenő, Bay Alajos, Veimer Eugen, Gennari Giuseppe, Kolozsvárról: Nagybudafalvi Veres Lajos, Miskolcra: ifj. Szigeti Benedek Gyula, Debreczenből: Szigeti Benedek Sándor.

A jury következőkép alakult: Szartory Rudolf tábornok elnöke mellett Kalfka Ignatz, Meizer Ferencz, Dr. Leonhardi Károly, Bodnar István ezredesek, Matskassy Ferencz huszárszázados, továbbá Bory Béla, lovag Dobieczyk Sándor, Komlóssy Arthur, Veesev Imre és Veesev Zoltán. A verseny iránt már is élénk érdeklődés mutatkozik városunk sportkedvelő köreiből. A versenyen a helyi rendes színházi helyeknek megfelelőek lesznek. Jegyek már pentektől kezdve válthatók a színházi pénztárnál.

Közgyűlés.

A debreczeni íz. hitközség vasárnap d. e. 11 órákor közgyűlést tart, melynek egyetlen tárgya az adó felszámolási bizottságba 3 tag választása.

Polgármesterek gyűlése.

A magyarországi polgármesterek a jövő hó 17-ike táján gyűleseznek Szegeden, hogy Szeged polgármesterének elnöke alatt megvitassák a városok pénzügyi érdekeiben szükséges tennivalókat. Szeged városa mindenestre igaz magyar vendégszeretettel fogadja az ország polgármestereit és hisszük, hogy tanácskozásuknak eredményük is lesz. Az eszme Győr városából indult ki, most pedig kész javaslatokkal lépnek elő. Magyarország városai erősen érzik ama hátrányokat, amelyek pénzügyi bajaik miatt szenvednek. A városok csak oly helyzetben vannak most, mint az egyesek. Az országban már régebben megrendült a pénzpiacz. A drága kölcsönök megemészik a kisipar legjobb eredményeit és amikor minden csak a pénzügyi zavarok molochnak a szájába megy, a tönk fenyegeti mindenfelé a kereskedelmet és az üzletágak valamennyiét. Jól tudjuk azt, hogy a mit kiesnyben az egyes érez — ugyan-

olyan sorsa van a közületeknek, a testületeknek, amelyek épügek kerülnek uzsorás kezébe, mint a kiskereskedő, akinok tartozásai felülmúlják mai aktív vagyonát. Csak nézzünk végig Magyarországon azokon a dragánál dragább és ugyszólván soha sem törleszhető kölcsönökön, amelyeknek nagy része a külföldről van igénybe véve, a legdragább kamattal és a legkényvelmetlenebb fizetési feltételek mellett. Magyarország városai tehát okos dolgot művelnek, ha öszszeszoövetkeznek abból a célból, hogy azt, a mire szükségök van, egymástól kérjék el, hogy közös, szolidáris jóindulattal egymáson segítsenek és kikerüljék azokat az üzereket, akik nyereszkesedéssel tönkretenni igyekeznek mindent. Budapest kölcsönügye hatalmas tanusagokat szolgáltat az ország minden városának. Szeged városa ezeknek a tárgyalásoknak lesz a színhelye és országoszerre innen fog kiindulni annak elve, hogy a magyar városok kölcsönös jóakarattal egymáson segítve kikerülhetik azokat az üzereket a kik csak a saját szempontjukból járnak el.

Megvételre kerese

a következő régi könyvek, még pedig ezeknek tizenhözadik századbeli kiadásait: I. Hunyady László Történetei, ugymint Elete és Halála. Nyomatott Pozsonyban és Komáromban. 2. Az Fortunátusról igen szép nyajas História, Pesten. 3. Fortuna azaz szeremesenek kerekje. 4. Lóti Tanács. Irta Hódvitz partján született Farkas András. — Zoltai Lajos városi s. levéltárnok.

Király Péter versköte.

Király Péter versköte „A rabság világból” még mindig kapható a szerzőnél Debreczenben (Simonffy-uteza 19. sz. a.) A ki a szerzőhöz 2 korona vételért beküld az a könyvet posta útján díjmentesen kapja meg, 4 koronaért pedig ugyancsak a szerzőtől díszkötesben szereshető meg. — Füzetben megszerezhető e könyv László Albert és Komaromi József könyvkereskedőknél is — Debreczenben. Pecsövies jellemű és szolgálalkú embereket azonban óvaintünk, hogy őrizkedjenek Király Péter verseitől, mert ezek eskakis fenkölt lelkületű magyar hazafiaknak és honleányoknak nyújthatnak megbecsülhetetlen szórakozást.

Csendélet a Csapó-utezán.

Nagy ribilliót rögtönzött szerda délelőtt 9 óra körül két berugott napszámos Gara János és Füzzi József a Csapó-utezán. Valami fölött öszszeszoálkozott a két részeg ember s csakhamar valóságos harc fejlődött ki közöttük. Verekedés közben Füzzi úgy találta főbe ütni Gara Jánost egy bottal, hogy az eszméletlenül, véresen terült el az uteza porában. Nemsokára rendörök is kerültek a veszedelem színhelyére, akik a rendőség bünygyi osztályához kísérték fel Füzit. Gara Jánost ki fején szenvedett súlyos sérülést, lakásán ápolják.

Leégett gazdasági épület.

Tűz ütött ki tegnap virradóra — mint b-ujvárosi levelezőnk írja — Berki Lajos gazdamber tanyáján. Már javában égett a tető, mire a házbeliek észrevették a vesze-

delmet s így csak a megfeszített munkának köszönhető, hogy egész tanya a tűz martaléka nem lett. Így is az egyik épület, ahol a károsult gazda lakott a tűz martalékává lett. A kár 8000 korona, mi azonban megtérül, mert a leégett épület biztosítva volt.

A lovasság fegyvergyakorlata.

A gazdáknak kiadott kincstári lovak közül közel háromezeret fognak az idén a közös hadsereg magyarországi lovasezredeihez behívni, A lovak huszonegy napig maradnak szolgálatban s azután visszaadják őket a gazdáknak. A fegyvergyakorlatokat a lovasezredek pótkeretének állomáshelyein tartják meg.

A magyar lovasezredeknél tehát a következő helyeken:

Nagyvárad (1. huszárezred), Nagy-Szeben (2. huszárezred), Arad (3. huszárezred), Lugos (4. huszárezred), Pozsony (5. huszárezred), Gyöngyös (6. huszárezred), Budapest (7. huszárezred), Szabadka (8. huszárezred), Sopron (9. huszárezred), Nyiregyháza (10. huszárezred), Szombathely (11. huszárezred), Kassa (12. huszárezred), Kecskemét (13. huszárezred), Nyiregyháza (14. huszárezred), Bécs (15. huszárezred), Debreczen (16. huszárezred), Vasas (5. dsidásrezred), Szekesfehérvár (12. dsidásrezred).

A közös hadügyminiszter rendeletére ezredenként százötven lovat hívnak, amaz ezredeknél azonban, ahol a tapasztalat szerint ez a szám nem felel meg az állománynak úgy több is behívható Egyidejűleg fogják behívni a tartalékosokat is. Még pedig ezredenként 4 tartalékos tisztet, 1 tartalékos őrmestert, 1 számvéző őrmestert, 4 szakasz vezetőt, 8 kaptárt, 1 századkürtöst, 1 tartalékos szíjgyártót, 4 őrzetőt, 136 huszart, illetve dsidást. A tisztek 58 napra a legény-ség pedig 21 napra vonul be.

A hadtestparancsnokok a fegyvergyakorlatok idejét úgy tartoznak meghatározni, hogy a törzsszakaszok, a melyek a vegyes fegyvernemek gyakorlatai alkalmával a gyakorlatok alatt pedig a hadtestekhez vannak beosztva, kellő időben öszszállítható legyen. A közös hadügyminiszter rendeletéből kitűnik, hogy a tartalékosok és a gazdaktól bevont kincstári lovak fegyvergyakorlatait csaknem valamennyi hadtestnél augusztusban fogják megtartani.

Férj kerestetik.

De Pomereau márki, Seine-Inferieure megye képviselője, mint Párisból írják, a minap haragos levelet kapott, melyben egy Barrier Lizzy nevű hölgy figyelmezteti — férji kötelességeire és arra, hogy gyermekéről gondoskodjék. A márki bármit törte a fejét, nem tudott vissza emlékezni arra, hogy egy Barrier Lizzy nevű nővel házasságra lépett volna.

A haragos levelet tehát eldobta. Amde néhány nap múlva idézést kapott a párisi polgári bíróságtól. Az idézésre meg is jelent a bíró előtt, ki tudtára adta neki, hogy a tvszék esetleg karhatalommal fogja kényszeríteni, hogy Barrier Lizzyvel szemben férji kötelességeinek elget tgyen. A márki kijelentette, hogy ő Barrier Lizzynek a nevét sem hallotta soha. Erre felmutattak neki egy házassági bizonyítványt, mely szerint De Pomereau Mária Róbert márki New-Yorkban feleségül vette Barrier Lizzyt. A márki újból kijelentette, hogy ő nem tud

erről a házasságról, először mert sohasem volt Amerikában, másodsor, mert sohasem volt Franciaország határain kívül harmadsor, mert éppen a krlikus időben mint szülővárosának polgármestere, ő adott össze jegyespárokat a törvény nevében. Hanem emlékezik arra, hogy abban az időben elvesztette az okmányait egy vasuti utazás alkalmával és valaki valószínűleg visszaélt ezekkel az iratokkal. A bíróság szépen végig hallgatta a szegény márkli előadását, de nem elégedett meg vele, hanem határidőt tűzött ki, mely alatt a grófnak okmányokkal kell bizonyítania védekezését.

Esik az eső.

Bizonyára nem nagy felfedezői képesség kell ahhoz, hogy valaki felfedezze, hogy miszerint esik az eső. Esik az, igen szépen esik, még a csurgóba se kell állni, hogy ezt az esést észleljük, mert az éjszaka óta rendszeresen, rendszeresen esőpörög az eső. Ebből az esőből még idáig a gazdáknak hasznuk van s ezért áldott a földtermékenyítő esőnek minden esőppje.

Választó e a kereskedőseged ?

Kétségtelenül az. Csak most vonta e jogot kétségbe a főváros egyik kerületének összeíró küldöttsége. Ebből az esetből, hogy tudniillik a jozsefvárosi összeíró küldöttség Klein Lipót nevű adófelvető kereskedősegedet, aki a választóknak ez évre ervenyes jegyze eben befoglaltatik, a jövő évre ervenyes névsorból azzal a megokolással törölt, hogy „foglalkozásánál fogva a törvény értelmében választói joggal nem bír”, a kereskedelmi alkalmazottak országos egyesülete sürgős felterjesztést intézett Széll Kálmán belügyminiszterhez. A felterjesztésben tiltakoznak az ellen az eljárás ellen, hogy egy kereskedőseged, aki adót fizet, szavazati jog t ne gyakorolhassa.

Felháborodásuk teljesen jogos, mert a jozsefvárosi összeíró küldöttségnek a felfogása szerint a kereskedősegedek egy allásban lennének a szolgálakkal, hazmesterekkel, béresekkal, akiktől a törvény azért vonja meg a választójogot, mert „gazdai hatalom alatt allanak.” Ez a különös felfogás nem alapszik sem a törvényen, sem a gyakorlaton.

A legnagyobb földbirtokos Magyarországon.

A legnagyobb földbirtokos Magyarországon maga az állam, a melynek 2,817,418 katasztrális földbirtoka van. Ezzel a nagy földdel nagyon le lehetne csillapítani a földéhséget s egyuttal a kivándorlásnak gátat vetni, ha a föld népének parcellázva eladnák, vagy csak haszonbérbe adnák, a helyett hogy néhány nagybérőnek adják ki, akik pár esztendő alatt duszdzaggá lesznek, míg a szegény nép szükölködik és kivándorol. Az állam sem károsodnék, sőt jó üzletet csinálna mert a paraszt holdjaert aránylag több bért fizetne, mint a nagybérő, aki idegen fizetett munkaerővel műveli a földet, míg a paraszt maga dolgozik, tehát megtakarítván tetemes munkaerő költséget, többet is fizethet. De hát ily merész újításokra nem vetemednek a mi nagy államférfiaiunk!

Szállítások a vasutak részére.

A kereskedelmi és iparkamara adta ki ezen az üzlembereket közlelől érdeklő

hireket: A magyar kir. államvasutak budapest jobbpárti üzletvezetősége az 1901, 1902 és 1905 évben szükséges, évente 140 drabot kitevő aczelöntésű gáz-göreb szállítására nyilvános pályázatot hirdet, melyre az ajánlatok f. évi április 30-áig a nevezett üzletvezetőség anyagbeszerzési osztályába adandók be. — A budapesti m. kir. dohányjövődéki igazg. három éven át szükséges különféle osztályu gyártmányládák szállítására hirdet pályázatot. Az erre vonatkozó ajánlatok f. évi május 15-ig ezen igazgatóság segédhivatnlához nyújtandók be. — A m. kir. államvasutak igazgatósága, a mozdonyvezetői, fűtői és kocsirendezői személyzet számára az 1901. évtől 1905. év végéig szükséges szerezesen szürke posztó szállítását biztosítani ohajtván, a folyó évi május hó 14-iki lejáratl nyilvános pályázatot hirdet. Az ajánlatok közvetlenül ezen igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályához nyújtandók be. — A m. kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1902 évben szükséges vasuti talpfák, váltó- és külön-talpfák szállítására pályázatot hirdet, — az erre vonatkozó ajánlatok f. évi május hó 15-ikeig az igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályához küldendők be. — A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1901. évi június hó 1-től 1902. év végére szállítandó vörös vas-minium biztosítására hirdet nyilvános pályázatot, melyre az ajánlatok f. évi május hó 18-ikáig adandók be az igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályához. Egyéb tudnivalókról alulírt kamara a hivatalos órák alatt bármikor felvilágosítással szolgál. Debreczen, 1901. április 17-én. A kereskedelmi és iparkamara.

TÁVIRATOK.

Egy hirhedt kalandor a XX-ik századból.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, április 17.

Bécsben egy zsenális kalandort tartóztattak le, kit jogosan nevezhetünk a XX-ik század legnagyobb szélhámosának. Guettler a valódi neve enszélhámosnak. Kölnben, Konstantinápolyban, Berlinben, Párisban, Pétervárott, Európa legnagyobb városaiban szélhámoskodott. Bécsben csipték el.

Többféle alakban szerepelt majd mint katonatiszt, mint bankigazgató, mint hitelszövetkezeti jogtanácsos, pap tünt fel és csalta a világot. Legutóbb Pozsonyban is remekelt. A Siemens és Halkle cég megbízottjának adta ki magát és előleget kért a Pozsonyban építendő villa mos vasutára, amely munkával a fenti céget bízták meg. Sikerült is becsapni a polgármestert, mert az kiutalta a pénzt. Mindamelllett gyanut fogtak a kalandor ellen, ki is érvén a forrót,

a kiutalt pénzt cserbehagyván, megugrott. De szélhámoskodását nem üzhette tovább, Bécsben elfogták a XX-dik század eme kalandorát.

Millner kormányzót visszahívták.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, április 17.

A burok nagy ellenségét, a hirhedt Millner fokföldi kormányzót Angliába, Londonba rendelték. A sok hazug jelentés helyett végre szóval is számolhat ama pusztító harcról, a mellyel a kapzsi angolok egy független nemzetet akarnak a föld színéről elpusztítani.

Ujabb harcok Kinában.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, ápr. 17.

A követségek és a kínaiak között ismét kezdődik a vérontás. — Pekingi jelentés szerint Pavfingfunal Liu kínai herczegnek igen erős serege áll; a kik telve vannak gyűlölettel az ősz hazába betört „fehér ördögök” ellen. A nemzetközi szövetséges seregek fővezére, Waldersee tábornagy nyolcz ezer főnyi sereget küldött a kínai hadqszétvezésére.

Tőzsde.

Budapest, április 17.

Déli z arlat:

Buza	1901. Áprilisra	7.52	7.53
	májusra	7.58	7.59
Őszi buza		7.62	7.63
Tengeri	1901. májusra	5.18	5.20
	júliusra	5.30	5.32
Rozs	1901. októberre	6.65	6.67
Rozs	1901. Áprilisra	7.68	7.69
Zab			5.60

A burok szabadságharca.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, ápril. 17.

A French tábornok elfogásáról szóló hir a hivatalos tagadás mellett is tartja magát. French bur fogságba jutásának egy hir szerint legfőbb oka az volt, hogy csapatai már nagyon kifáradtak és ujabb csapatai teljesen járatlanok az előörsi szolgálatban.

Ugyan e hir szerint, maga Botha, a bur fővezér, fogta el az angolok híres lovastábornokát egész törzskarával együtt, de becsületszavukat véve, ismét szabadon bocsátotta valamennyit.

Bizonyosat azonban mindezekről a dolgokról nem lehet mondani. Londonban különben ismét nyugtalankodnak a harcztéri hírek hiánya miatt. A hadügyi hivatalnak három hét óta nincs semmi hire French tábornokról Knox divíziójáról.

Budapest, ápr. 17.

Pretóriából azt jelentik a Standardnak, hogy most már valószínűleg a guerilla-háború kezdődik. Az angol csapatokkal immár nem állanak szemben ágyúkkal rendelkező nagyobb kommandók, hanem csak kisebb csapatok, a melyek azonban folytonosan mozgolódnak. Azt hiszik, hogy ezeknek a csapatoknak az elnyomása jó sokáig fog még tartani. Élőkészület történt egyébiránt arra, hogy a vidéket az eddiginél alaposabban kutassák át. A háború tehát alighanem az utolsó stádiumába jutott és befejezése attól függ, mennyi municziójuk van még a buroknak. A felől nincs kétség, hogy a burok a legvégsőig fognak küzdeni.

A Standard egy brüsszeli távirata szerint transzváli körökben híre jár, hogy még ha a burok fegyverletételre kényszerülnek is, sem Krüger, sem más bur vezér nem fogja aláírni azt a szerződést, a mely a burok megadását kimondja. A mai burok ezzel meg akarják adni a lehetőséget a jövő nemzedéknek arra, hogy újra fegyvert foghassanak az angolok ellen a nélkül, hogy ezzel írásbeli szerződést szegjenek meg.

Doktor világ.

Irta: **Gondy Károly.**

A doktori czmet most szelesebb körben osztogatják. Nem csak a tudomány, de a műegyetemen végzetek is lehetnek doktorok. És mi-ri ne? Az építész- és gépész mérnök talán biztosabb alapon áll, mint a jog-, hit- vagy nyelv tudós, mert a mathesis nem hypathesisre épít.

Ki holt kezzel jár es csak fejfel dolgozik, az keves hasznára van az emberiségnek. Hiszen a hit is eszelekedetek nélkül holt. En mindég többre becsülöm a jó iparost, ki többet kezzel dolgozik; mint a tudost, ki csak magának számot vet. Minden kiváló iparos: zsem, mert könny nélkül maga magát emeli, míg a lateiner tudományát a könyvből meríti.

Tapasztalatom szerint több jó orvost es építész találtam mint jó suszter vagy szabót. Minden városnak vannak jeles orvosai, de világhírű egy sem lett, mint a mag ar Jeky András, vagy a nemet Fippe. Az utolsó parisi kiállításán egy francia szabó annyira kitűnt, hogy Pekar Gyula elragadtatásában szabó királynak elnevezte.

Es ha jól vesszük, hogy a női szabó diadalra segíti a szépséget es a szép czipőbe szorított láb előtt leborul a férfi világ: részben jobban megérdemli a doktori czimet, mint a jogász, kinek aktái még nem szerepeltek semmiéle kiállitáson.

Ha most már az ipar mint honmentő van kijelölve; úgy nem messze állunk az iparegyemtől, — teszem azt Brassóban — hol Haus Sachs kapja a „Doctor Csizmadiarum” diplomát, Gelleri Mór dekanysága alatt.

Ha most a két rivális egyetemet összehasonlítom, azt látom es láttam, hogy a tudomány egyeteme épen csak a latin es görög miatt maradt vissza a műegyetemes, életfentartó tudásától. Több reális alapra fektessek a gymnasiumot.

Németországban csak úgy hemzseg a

sok fakultásu doktor, es szorgalma után rászolgál e kitüntetésre. E doktorok aztán az iparháboru tábornokai, kik egyre hódítanak az iparterén. Sokszor nyílt árjegyzékben adjak tudtul a manifestumot es millióink hullanak. Ott a vezérek nem is a grófi főispánok, de a jelesebb doktor fajtából kerülnek, mert ott az élő tudomány es nem a — rang adja meg a garanciát. Ha mindjárt nem is Dr. Liebig” csak Liebling legyen es a nyereszkedő tömeg szívesen jegyez bár mily vállalatra. Ott nem is lóháton vezérelnek, de gyalogosan az gép útegek körül forgolódnak.

Nemethon régebb idő óta a részvénytársulás gépontja, mindennek éltető Napja. Minalunk a „viribus unittis” csak üres formula. Sugarai messze vetik fényét: Siemens az igazi „mens”. A mi nálunk mozog es világit, az mind onnan kapja impulzusát. Mi is élveztük 35 éven át az Augsburgi gázt es egy cseppbe mult, hogy az Augsburgi-confectiot tovább élvezzük. Nálunk a doktori forgalom még nagyon korlátozott, de Jénában es másutt pénzen megszerezhető. A mi érdemudus képviselőnk Dr. Király Ferenecz diplomája is Nemethonban kelt, a miért oly szépen a Socialismus-ról remekelt; de itthon — ist dafür kein Diplom! ... Schade!! —

Nálunk szorosan még mindig az orvos az igazi doktor; ő a doktorok doktora, tőle függ mindnyajunk élete. Hogy életünk dragább legyen — ok is felemelték a honorariumot. Ok a mi verbiráink: vassal gyógyítanak. Furesa is, hogy az orvost tetszés szerint honorálják; az ad libitum solvendi csak borra való, mi beszennyezi az orvos tarcáját. Tariffás, zónás világot élünk mint az élet hordárjai, nyögjük a terhet.

Mondják: sok az orvos Debreczenben. Ugyan hat miből ninesen sok? Ezer lélekre egy orvos nem éppen sok, kivált ha fele beteg a rossz esatornazás es felgyült házi szeméttől. Azert a fényes taksatásnak is meg van az arnyoldala: a gazdag így nem fizet többet, míg a szegény inkább tűr, szenved; es ha egymertekü a kereset, ninesen aranyban a kereset, mert a tudományt is merik ám. De még olyan hirdetésre is el lehetünk készülvé: Dr. Gajdaszy. Egy koronától feljebb.

Az idő pénz; az időben fekszik a nagy tüke, csak utjat-módjat találni kell. A kereset mód pedig ninesen paragrafushoz kötve. Ma czipesz, holnap kertész, holnapután ekszerész, ha mindjárt ninesen is hozza esz. Hat miért ne vállalkozhatna a a diplomált bölesész?

A mi élelmes doktoraink is lassanként mellék pályára kitérnek. Egyik régtől bankfőnök, maga is a bank-nótát futja; most is a magas C. berletet hirdeti. Az élite-bank persze nem krajezaroskodik, de mindjárt a koronán kezdte, mi éppen nem zenei alapjal bír, mert a zenében a corona csak a dal végén áll es e a d e n z a nélkül el sem képzelhető. Különbén a közbeesült jeles orvos jó helyen tapogat, mert a „neous rerum” általános idegbántalom gyógyításához soha sem vagyunk elegen. Ajánljuk tehát a gyűjtődét melegen. Csak az a kár, hogy minden banknál a bankosok mindég egy es ugyanazok.

Egy másik doktor is Uy térre lépett.

Többre becsüli az orvos házat, mint a ház orvosát. Ha alaposságról beszélünk: ház legyen mögöttünk!

A harmadik doktor, no az éppen kéz motor, mindenkinek elébe vágott. Csak az a kár hogy h á r o m előtt ninesen meg állapotás. Az agilis férfiú a mi zsiros va-

rosunkat szeretné a pakfonggal amagarnizálni, nem is retteg a grünspann mérgetől, maga is egyelőre zöldséggel kereskedik. — Szó, a mi szó, nem is rosszul spekulál, hiszen az öreg Balla is szükségesnek látta e két város egyesítését, midőn a még most is fennálló D. N. V. E. lapot még 54 év előtt megindította. Hat miért is késik?

Ugy látom hogy a két vitális motornak aligha nem a viczinális állja az útját, es a nagyra törekvő orvosunk kénytelen lesz odahagyni a váradiakat, mint Szent Pál az oláhokat.

A debreczeni önálló munkás betegsegélyező pénztár.

A sok betegsegélyező pénztárak között szerény helyet foglal el városunkban az önálló munkás betegsegélyező pénztár. Szerényebb sorsu iparosok, munkások nyemek ott segélyt — néhány fillér heti befizetés ellenében.

Valóságos áldás ez a betegsegélyező pénztár a szerényebb sorsu iparos es munkásosztályra. Különösen a mostani nyomtasztó viszonyok között van segítségére ez a betegsegélyező pénztár.

E helyen hívjuk fel a munkás es iparososztály figyelmét erre a betegsegélyező pénztárra s épen e helyen alkalmassnak találjuk közölni, milyen előnyöket nyújt ez a pénztár tagjainak.

Ime itt a kimutatás:

I. Korosztály azon személyek számára, a kik koruk 12-ik évtől 40-ik évtel vetelnek fel: I. osztály 32 fillér heti járulek után naponként 70 fillér segélypenz. II. osztály 42 fillér heti járulek után naponként 1 kor. 16 fillér segélypenz. III. osztály 52 fillér heti járulek után naponként 1 kor. 60 fillér segélypenz. IV. osztály 62 fillér heti járulek után naponként 2 kor. 10 fillér segélypenz.

II. Korosztály Mindazon egyének számára, a kik betöltött 40-ik évtől fogva 52 éves korukig vetelnek fel: I. osztály 42 fillér heti járulek után naponként 90 fillér segélypenz. II. osztály 52 fillér heti járulek után naponként 1 kor. 20 fillér segélypenz. III. osztály 62 fillér heti járulek után naponként 1 kor. 60 fillér segélypenz.

Az önként belépő egyének azonban a fentebbi járulekot egészen sajátjukból fizetik. Önként belépő egyének a fentebbi járulekokon felül belépésük alkalmával még fejlenként 2 korona belépési díjat kötelesek fizetni. A pénztár betegség eseteire, vagy baleset alkalmából a betegség idejére, de legalább 20 heti időtartamra a következő segélyt nyújtja:

Ingyen orvosi segélyt a pénztár orvos által, a mely azonban egyfolytában 20 hetet meg nem haladhat; szülés eseteiben ugyan csak ingyen a szükséges szülészeti támogatást es gyógykezelést; gyógyszerüket es a szükséges gyógyászati segédeszközöket (szemüveg, mankó, sérvkötő stb.) 20 heten át teljesen ingyen, táppénzt azon esetre, ha a betegség keresetképtelenséggel jár es három nappal tovább tart, a megbetegedés napjától számítva a keresetképtelenség tartamára de ha a kereset képtelenség előbb véget nem érne — 20 heten át es pedig emíltett es a járulekok kivetésének alappjául vett összeg felével; gyermekágy eseteiben gyermekágyi segélyt, mely a táppénzzel egyenlő összegben jár, már a lebetegedés első nap

jától 4 hétig; halálozás esetében temetkezési segélyt, és pedig a járulékok kivetésénél alapul vett bérösszeg 20-szoros erejéig.

Ha a beteg vélt felgyógyulása után 8 napon belül ugyanazon betegségbe esik a segélyezés kezdetének időpontja az első megbetegedés időpontjától számítatik.

Csak kártyázatok.

— Mikszath Kálmán a pártjáról. —

Valahányszor Mikszath Kálmán a régi szabadelvű párt dolgairól, annak vezéréiről és a kormányról ír, abban az önkénytelen őszinteség olyan nyelvi- és értelmiségi intimitásokkal találkozunk, amelyekről jobb szerettek volna a „Lloyd Klub“-ban, hogyha nem iratnak meg. No de megirattak és e följegyzések olyanféle benyomást gyakorolnak, mintha az igába fogott Pegazus néha kedvere kirugdalozná magát és nem törődne vele, kit érnek patkói. A Pesti Hírlap-ban — valakinek állítólagos gyorsírói feljegyzése szerint — az inkompatibilitásra vonatkozó véleményét adja elő Mikszath. „Utálatos középkori dolog”-nak találja, mely a parlamentet ennélszerűvé degradálja; „barátai nagyrészt inkompatibilisek, sőt maga is az”. Ezzel a kérdés el van intézve. Sokkal eszemből dolgot akar el a költőző félben levő Lloyd Klub múltjáról. „Ti ne póitizáljatok, csak kártyázatok”, mondta a volt honatyának a jó öreg báró Podmaniczky Frigyes, a mameinkigárdá pedig engedelmességet és kártyázott. A kártyák pedig Mikszathnak, ki „örökké a kártyaszobákban van” információkkal szolgálnak. Mert ime, a Pisztagime alatt a békés hármastarok járta, a regíme vege felé kezdte már fejét felütni a piquet, amit szerettek, „mert nem kell ebben annyit gondolkozni mint a tarokkban”. A part — böki ki a nagy palóc — ebben az időben kezdett leszokni a gondolkodásról. Ugy is van, mert ekkor szavaztak meg elég meggondolatlanul, a 25-ik §-t is. A Szapáry-korszakban úgy vélekedtek, hogy nem kell ugyan a játszmában sokat gondolkozni, de „roppant sokat kell beszélni és ez kellemetlen”. Ez is igaz, utóljára meg kiköttyantottak volna a bekövetkezett palotaforradalmat; Wekerle alatt hazárdjatekra vagysis a ferblire és Móni kalabriaszra került a sor.

Most tér át Mikszath Kálmán a Bánffy-játszmára és a következő kegyetlen szatirával áll bosszút a szegény hoppmestereken, amért elvesztette a nagy játékot és vele együtt a „populus Bánffyianus” betéteit:

„Azután jött a Bánffy-korszak. No itt valami furesnak, valami szokatlannak kell következnie. Hat mi is jellemezhetné volna jobban a kort, mint hogy az alsós kalabriasz honosult meg? Egy extravagáns dolog. Hogy az alsó, aki az összes kártyafigurák közt a legkisebb, legyen valamennyi közt a legnagyobb. Felfordított világ. Az alsók ütök a felsőket, a disznokat, ütök a királyokat, elütnek mindent. Az alsó, aki nem számított azelőtt csak két pontot, számítson ezentúl huszat. Csak Bánffy alatt történhetik ilyesmi. En nem jartam a nagy teremben, de azok az urak, akik beneztek a kuleslyukon, azt láttak, hogy ott is csak úgy van hogy az alsók ütök a felsőket... És előre lehetett látni, hogy egyszer csak ezek a detronizált felsők dühbe jönnek, megrázzak magukat és és... de hiszen tudják a többit.”

Amikor az ember ennyi őszinteséget tapasztal, mindogy, önkéntelen vagy önkén-

tes őszinteség az szinte sajnálja már a szegény hoppmestert, kit így leszólnak, mikor már nem nyerhet, nem veszhet és nem oszthat sem kártyát, sem kibiczipénzt. Széll Kálmán alatt már a nyílt piquet járja — végzi ezikkét az őszinteség nagymen-tere — „melyben nincs letakarva a talo-az ember látja az összes kártyákat és szabadon válogathat belőlük”. Ugy látszik, hogy Mitszath Kálmán is bizik a talonban és már is látja benne azt a kártyát, amelyet ki is választana magának, mikor majd az osztásra és a választásra kerül a sor!...

Színház.

Színházi műsor:

Csütörtökön, április 18-án, újdonsággal először: Házaság gőzerővel, vagy: Örökölni fog. Színmű 4 felv. Angolból fordította: Sz. Örlössy Ferencz.

Pénteken, április 19-én, — nyolczad-szor: Ocskay brigaderos.

Szombaton, április 20-án, A vice-admirális. Operette 3 felvonás.

Czifra nyomorúság.

— Zalai Irma fellépte. —

Két körülmény idézte elő, hogy kedden este megtelt a színház nezőtere. Egyik, hogy Csiky darabot játszottak, másik, hogy Zalai Irma vendégszerepelt. Az, hogy egy vendég lép fel színpadunkon, arra enged következtetni; na most bizonyára jó előadás lesz. A kik így gondolkoztak, azok esájdáltak. Tapasztaltu: több alkalommal is, hogy éppen akkor, mikor vendégszereplés van, színpadunkon nem lathatunk jó előadást. Ennek okát is megtaláljuk, ami nem más, nem tartanak kellő próbákat — gyakran csak egyet — a színtekereülő darabról. Így volt ez kedden este is. Keves próba volt, így nem lehetett az előadás gördülékeny. Pedig ha semmi más miatt, de a vendégszereplőre való tekintetből is jobb előadásban mutathattak volna be Csiky eme pompás színművét. Debreczeni leány Zalai Irma lépett fel, hogy bemutassa szülővárosa közönsége előtt tehetséget, Rokonszenves, kedves megjelensége, jó színpadi alak behizelgő hajlékonya, organuma.

Nem sokat játszott még színpadon, fiatal színésznő, kinek szép tehetséget, kiváló képességeit hamar észrevesszük. Természetes, most még gyakorlat hiány van, de idővel meglesz a kellő rutinja. A közönség tapsolt Zalai Irmanak, mi egyrészt tegnap esti szép sikerének, másrészt biztatólag szolgált a jövőre. Szabó Doros Sándor az új jellemzését tegnap viszont láthattuk a színpadon, ezuttal harmadszor. Veleményünket ezuttal sem változtathatjuk meg. Kisebb vidéki színpadon talán kűnően bevalának, de a debreczeni színpadon, ahol neves elődjei voltak még a közelmúltban is, aligha töltheti be ezt a fontos szerepkört a közönség meglegedésére. Tegnap szereplése sem jart sikerrel. Mint tárgyalási színész, megfelelően beszél, mozog a színpadon, de mint jellemszínész még gyenge. Nagy hibája az, hogy a hevesebb kitéréseket nem bírja — hangja elfulad s ez által alakításának értékét lerontja. Szabó Doros Sándor a régi naturbursch ügyeskedett, de tulsokat gesztikulált. Szabó Doros Sándor kifogástalanul, nagy hatással játszott. Megerdemelt tapsban részesült még nyílt színen is. Kis Irén és Szabó Irma még azok, kikről elmondhatjuk, hogy jól játszottak.

CSARNOK.

A ki nem a szívére hallgat.

Társadalmi regény.

A „Debreczen” számára írta Vajda József.

Folytatás.

Melyik erősebb? (35)

„Tudhattam volna, hogy hiába való minden. Ő nem szerethet engem, akinek egyszeri találkozásból egész életét megismerte. Nem tudná elhinni, hogy szeretem. Hogy is hinne egy táncosnőnek, nem vagyok én arra érdemes. Lassu méreg, de biztos halál a remény nélküli szerelem, hadd pusztítson el hosszú kínlődások, epeszítő gyötrelmek közt, de öngyilkos nem leszek!”

És ránézett Gerőre, aki még mindig oly izgatottan fújta a füstöt s elmesült annak számtalan figura-képződménye hámlatában.

„Haha, én ugyan ráijesztettem most magára édes Gerő! Nem tagadhatja, hogy sikerült tréfa volt! De ugy-e nem haragszik érte; pedig azt hitte, hogy erővel kabátjához varrom magamat. Oh, nem tudnék én megelűni a maguk földjén, nem tudnám már én megszokni a nehéz munkát. Nem arra születtem. Tréfa volt ez barátom az egész, komoly tréfa!”

„De miért ijesztett úgy ram — nem azért, hogy velem jön, hanem hogy lemond élvezeteiről és szórakozásáról.”

„Hat hogy okát tudjam adni, hogy miért hívtam ide. Az igazi ok az volt, hogy szereltem még egyszer Önnel találkozni. Tudtam hogy már nemsokára elutaznak. Talán meg ma, vagy legkisebb holnap.”

„Holnap utazunk.”

„De feljtse el ezt a rossz tréfát s ne haragudjak ram.”

„Legyen nyugodt signora, nem fogok haragudni, szívesen megbocsátok s mindig halásan fogok visszagondolni Önre.”

„Oh köszönöm. Megsem volt hat eredménytelen ram nevezte ez a kiereszokolt találkozás. En hívtam ide, most már en mondom hogy menjünk, Isten vele! . . . Legyen boldog!”

„Már menjünk? . . . Isten vele Zephirina, igen jól éreztem magamat az Ön tarsaságában.”

„Köszönöm a bököt. Ön igen udvarias.”

Szólt és kezét fogva Gerővel, gyorsan távozott.

Mikor Gerő kijött s végig tekintett a hosszú utcán, nem lathatta már. Pedig szerette volna még egyszer látni! Ugy érezte, hogy szerelmes bele, de nem merie magával elhíttetni

Hát meg Zephirina!

Ha egy héttel ez előtt tudott volna ilyen szerelmes lenni valakibe s az a valaki nem hallgatta volna meg őt, szerelmi lángját a hideg szív kiferecesenő vérevel lohasztotta volna le!

De most csak önmagát emésztette s szerelmi lángját magába fojtotta. Mikor hazatért: nem bírta visszatartani zokogását, egykori kemény szíve meglágyult és sűrű könnyek olvadtak ki belőle . . .

Gerő másnap Ottíliahoz ment a Zephirina emlékeivel. Nem bírta kiverni fejéből! Erősen bevette már az magát oda! Elhatározta tehát, hogy Ottiliát próbára teszi, ha vajjon a régi tűznek egy szíraja is megvan-e szívében? Ugy érezte, mintha választania kellene s ettől a látogatástól egész jövője, egész élete függne! Ottília már szabad, vagy legalább idő kérdése, hogy az legyen, bátran nyilváníthatja érzelmét, ha nem is olyan módon, mint Zephirina.

(Folyt. köv.)

